

מה אנו עושים כאן

שיבוא לאחר העונה...

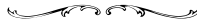
חוזר היהודי הביתה מבית הכנסת ומספר לאשתו: היה 'מגיד' בבית הכנסת ודיבר על כך שאנו מחכים למשיח שיבוא. כשיבוא, כולנו נעזוב את הגולה ונעלה כולנו לארץ ישראל ולירושלים.

אומר הכפרי: אני מסכים שנעלה כולנו לירושלים, אך מה נעשה עם כל הכבשים והעזים שלנו? איך נעלה את כולם לארץ ישראל? אומרת לו אשתו: אכן אתה צודק, יש לנו בעיה. אומר לה הבעל: צריך למצוא פתרון, מה נעשה? עונה האישה: עם ישראל כבר עבר הרבה גזירות והן בחסדי ה' בוטלו. גם גזירה זו שאתה מדבר עליה, שיבוא המשיח, גם היא בעזרת ה' תתבטל...

עונת מכירת האתרוגים, בימים שלפני סוכות, ימים לחוצים הם למוכרים. עסוקים הם עד למעלה מהראש במכירה ובמסחר. אמרו לו למוכר: אם ישאלוך, האם רצונך שיבוא המשיח בימים אלה, האם תרצה בכך? עונה הוא: חפץ אני מאוד שיבוא המשיח, אך **שיבוא לאחר העונה...**

סיפר בימים אלה משגיח באחת מהשיבות הגדולות כאן בארץ-ישראל, ששאל הוא את תלמידיו: אם יציעו לך לקבל קמיע, לשים אותו על צווארך ומיד תוכל ליהפך למרן ר' חיים קנייבסקי - האם תחפץ להשתמש בקמיע זה? כלומר, לקבל את כל הזכויות שלו - כגון הכבוד וההערכה הרבה, גם כוחו הגדול בעצה ובברכות. אך גם לקבל את החובות שלו - לקום באמצע הלילה וללמוד, להתנזר מכל עסקי העולם למען לימוד התורה.

מספר המשגיח הנ"ל: התשובות לא היו חד משמעיות. הבחורים לא ענו כלל תשובה נחרצת שיהיו מעוניינים להיות ר' חיים. שאלה מעניינת, גם התגובות היו מעניינות - התלבטות האם כדאי הוא הקמיע הזה להשתמש בו וליהפך באחת לגאון הגדול.

לכאורה, לא מובנת היא התגובה - הרי כולנו שואפים להיות גדולים בתורה. כולנו חפצים להיות בני עולם הבא, לקבל שכר בגן עדן במידה מקסימלית. מדוע לא פשוט הוא לקבל את ההצעה הקוסמת הזו?

כולנו יודעים שאנו כאן בעולם הזה כפרוזדור בפני הטרקלין. כל החיים פה וההשתמשות בהם, הם רק כפרוזדור, אשר הוא טפל ורק דרך שמובילה לטרקלין, לחיי העולם הבא. לפי הבנה פשוטה זו, הרי שצריכים היינו לקפוץ על הצעה מעין זו. לוותר על כל הבלי העולם, למען העיסוק בענייני הטרקלין החשובים והנצרכים, בהם עסוק מרן ר' חיים זצ"ל. מדוע ההתלבטות בנושא, הרי אלו הבנות שאנו חיים עמן כל ימי חיינו.

אכן, אנו מודעים לצורת החיים הנכונה בה אנו חייבים לנהוג בעולמנו זה. אך השאלה היא כמה הדברים הללו חיים ותוססים בליבנו, עד לכדי הסכמה ורצון להתנזר מכל הדברים שמציעים החיים שלנו. האם ההבנות הללו שעליהן חונכנו כל הימים, האם טריות הן בליבנו עד לכדי לוותר על כל ענייני העולם הזה (הפרוזדור), למען החיים של העולם הבא (הטרקלין)?

בה בעת שעדיין לא הפנמנו לגמרי את הידיעה היסודית הזו שהחיים שלנו משמעותם רק למען הטרקלין, כך גם נתלבט לענות תשובה חיובית על השאלה ששאל אותו משגיח שליט"א.

אף בענייני המשיח שכתבנו לעיל - ככל שאנו שקועים יותר בעניין ה"פרוזדור" והם תופסים אצלנו מקום גדול יותר, כך גם נבקש שהמשיח אכן יבוא, אך לא על חשבון "הכבשים והעזים שלנו". נשמח שהוא יבוא, אך רק "לאחר העונה".

צריכים אנו בימי חיינו להפנים ולהחדיר לליבנו את המושגים האמיתיים של חיינו. לשנן ולרענן את הרעיון הבסיסי של היהדות - אנחנו כאן רק למען הטרקלין, בשום פנים ואופן לא פה המקום של תכליתנו. ככל שהדברים יהיו יותר מושרשים בנפשנו, כך גם נוכל ביתר קלות לוותר על ענייני העולם למען החיים האמיתיים.

חיים בפרופורציה

כעת, בימים שלפני ראש השנה, אולי זוהי ההזדמנות שלנו לדון על מהות ותכלית חיינו ומעשינו כאן בעולם.

שמענו לאחרונה משגיח שאומר: ישנם כיום בחורים העולים לישיבה גדולה, ללא שאיפות לגדול ולהיות תלמידי חכמים. קשה היה לשמוע זאת, אך שמא יש צורך גם בעצמנו להציב לפנינו אתגרים ושאיפות רוחניות בחיינו. כי כשאדם לא שואף ולא רואה צורך להתאמץ למען מטרה מסוימת, הרי שגם לא יגיע אליה. הוא לא יכבוש את היעד, כיוון שהיעד לא קיים.

צריכים בתחילה קצת מאמץ, להתמודד עם עצמנו ועם הכבדות שלנו, כדי ליצור לעצמנו יעדים. היעדים והשאיפות הללו מאוד חשובים, כיוון שבנפשנו הדבר. כי אם למען הדברים החשובים בעינינו בעוה"ז אנו עושים מאמצים רבים וגדולים, ודאי שכדי לעמוד בביצוע תכלית חיינו יש לעשות מאמץ והשתדלות ניכרים. השתדלות שאינה פחותה מאשר האנרגיה שאנו משקיעים כאן, על רכישת דירה, לפרנס את המשפחה, גידול וחינוך הילדים וגם להשיא אותם.

דוגמה לכוונתנו: כשאנו הולכים בדרך (לבית הכנסת, לעבודה, לקניות), על מה אנו חושבים בעת ההיא? מה מעסיק את מחשבותינו, במה אנו עוסקים בדקות יקרות אלו, שהן חלק מן החיים, שהרי הזמן והחיים בנויים מדקות?

נוכל לנצל זמן יקר זה לרווח גדול לנו. כל רגע נוסף שאנו זוכרים את הקב"ה ומרגישים את בעלותו ואדנותו עלינו - גם את אהבתנו ואהבתו אלינו - כך גם אנו מתקרבים ומתחברים אליו יותר ויותר. כל רגע של מחשבה כזו, פותח לנו פתח לעולמות אחרים לגמרי. ככל ש"האימונים" הללו, בקרבת ה', תכופים יותר, כך גם אנו מתקרבים לחיים מלאים עם תכלית נכונה.

אף דבר נוסף: בעת שאנו פנויים לעצמנו ולא מוטל עלינו באותה עת לעשות דבר - בזמננו הפנוי - במה נעסיק את עצמנו, האם בזוטות החיים, או שמא בדברים נעלים יותר, כגון קריאת ספר שיכול להועיל ולהוסיף לנו.

ודאי שזקוקים אנו למנוחה, לעשות דברים המעניינים והאהובים עלינו. אך להשקיע את כל הזמן הפנוי לנושאים לא חשובים ולא מועילים - הרי שאנו מחטיאים את המטרה, לא מבצעים את המוטל עלינו. במלים אחרות, מפסידים אנו את החיים ותכליתם. כי קלות דעת, זלזול נורא, וחוסר מחשבה על חייו של האדם ומטרותיו, פירושו - להפסיד את החיים האמיתיים. עמל הוא האדם וטורח רבות להבל ולריק, ללא תכלית כלל. המבט על האיש הזה, צריך להיות כמו על אדם המזלזל ומפקיר את חייו.

דוגמה נוספת: רוב דיבורנו בחיים, במה הם עוסקים? נשים לב לכמות המלים היוצאות מפינו במשך היום, כמה מהן עוסקות בתכלית ולמען הנושאים שבשבילם באנו לכאן. הרי לא ייתכן שנשקיע יותר זמן ודיבורים על הנושאים המשניים והבלתי חשובים שבעולם.

אולי הדברים הללו מחייבים אותנו ואפילו נוקבים - אך כשנתבונן נראה כמה שהם פשוטים ונכונים. שהרי קלות ראש משוועת היא להפסיד את החיים, לא לעבור אותם נכון.

לעומת זאת, יש לדעת שבמעט השתדלות ניתן להתייצב על מסלול נכון של החיים. כי אם ברור יהיה לנו, שעם קצת מאמץ ניתן לנו לשפר את המצב ולהתקדם לקראת חיים מלאים וקרובים יותר לקב"ה, הרי אז תוקל

עלינו המלאכה הקדושה והחשובה כ"כ, הנצרכת לכל יהודי באשר הוא. קשה לנו לשנות, כי עדיין לא זכינו להרגיש פעם את ההנאה ונחת הרוח בעשייה של תכלית האדם והחיים. מובטח לנו, שאחרי שנזכה לראות ולחוש, אפילו פעם אחת, את ההנאה הגדולה ותחושת הסיפוק שבעשייה האמיתית של החיים, הרי שכבר לא יהיה לנו כל קושי להמשיך בדרך זו.

העיסוק המרובה והמוגזם בקניית בגדים ולבוש - השקעת אנרגיה, זמן, כסף ותשומת לב לכל אלה. המאמצים הבלתי נדלים לייפות ולשכלל את הבית "כמו שהולך היום". האם אכן יש היגיון בכל המאמץ הגדול הזה? נזכור ונשים לב למטרת היותינו כאן, על מה באמת יש לתת את הכוחות והמרץ שנמצאים בתוכנו. כוחות שחנן אותנו הקב"ה, כדי שנוכל להשתמש בהם למטרות חשובות ורציניות באמת.

אילו אכן היתה לנו הנאה אמיתית ופנימית, מכל ההתנהלות השגויה הזו - החרָשנו. אך בעת ששמענו מגדולי הדורות, שהם עצמם חוו זאת, **שהנאות הגדולה ביותר של האדם בעולם** ושהיא המביאה אותו לידי שמחה והיותו מרוצה ביותר ממעשיו ומצבו - הוא כשאדם חש ומרגיש **שעושה את תפקידו הנכון בעולם**, בצורה אמיתית ונאמנה.

כשישנה עדות כזאת, הנאמרת מפִי אנשים שחוו זאת בצורה ברורה בעצמם. הרי ודאי שאסור לנו לחטוא לאמת ולא לנסות, אפילו פעם אחת בימי חיינו את הדרך שהם מורים לנו ללכת בה. לנסות להתנהל בצורה שונה, לתת מדי פעם את מלוא תשומת הלב לשאוף לקרבת אלוקים במעשינו, להיות צמודים אל הקב"ה בהתבוננות ובמחשבה. כשאומרים לך שזאת הדרך הראויה לפסוע בה, ואפילו כדאית היא, הרי שוודאי יש צורך וחובה לבדוק את הדבר. כי בלי בדיקה, הרי שההתנהלות היא כ"בת היענה", הטומנת את ראשה בחול ולא מנסה כלל לראות ולהתמודד עם הבעיות והאתגרים של החיים.

אכן, בערב הימים הנוראים, ישנה עבודתו הזדמנות להתיישר ולחיות נכון. לא להתנהל כפי שכולם חושבים ומדברים, אלא לאתר את ההזדמנויות להתרגל יותר לחיות בצמוד להקב"ה. לבצע את מעשינו, במידת האפשר, לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם. כי כל מחשבה נכונה שכזו, מביאה אותנו ביתר שאת לקרבת אלוקים, להיות עמו ולהידבק בו. שלוות הנפש והסיפוק שמביאה הנהגה זו, שווה כל מחיר, גם מול הכסף והזהב המרובה שיכול להציע לנו העולם הגדול, על רעשיו, צלצוליו ומעשיו החיצוניים. כי הרבה חוסר סיפוק ותסכול, נותן העולם לאנשים רדודים ושטחיים המתהלכים בו. גם נתון זה יש לקחת בחשבון, כאשר שוקלים כיצד לנהוג בימי חיינו עלי אדמות.

כדי לא לחיות כמותם, להרגיש הרגשת חוסר תכלית ובזבוז חיי האמת - צריכים אנו לעשות בימים המיוחדים האלה, צעדים קטנים לקרבת אלוקים. צעדים ההופכים את החיים למלאים, מסופקים ועשירים לאין ערוך.

רק ננסה ונטעם, וכבר לא נצטרך יותר להתאמץ כ"כ - הטעם הטוב שנחוש, יוביל אותנו להמשיך בחיים המלאים והטובים הללו. כדאי שנעשה ניסיון בימים אלה, להיווכח באמיתות הדברים.

זאת עשה - קח לך פעם זמן מזמנך החופשי, כאשר אינך מחויב לדבר אחר. עיין בספר תורני כל-שהוא שליבך חושק בו. למד ברציפות, וללא מפריעים והפסקות, נתק את מכשירי התקשורת השונים. תתמסר ללימוד, אף לא לזמן ארוך מאוד. נסה להתעמק מעט בלימודך זה ולהרהר על הנאמר שם - תתחבר לכתוב בספר והעלה מחשבות משלך. אם תעשה זאת, עם מעט מסירות, תחוש אז תחושת הנאה רוחנית מרוממת. הרגשה של ניתוק מסוים מהבלי העולם, רצונותיו ומעשיו. דקות יפות ונעימות אלה, יביאו אותך לנסות עוד, להגיע למצבים שיביאו אותך שוב להרגשה מרוממת מעין זו.

ה"סופרמרקט" הנוצץ והגדול, עם המלאי העצום של האוכל. קניונים עם רוב האורות המרצדים, גם השפע הרב שמסביבנו - גורמים לנו להיסחף מבלי משים אחר כל אלה. והנה מזדחלת לה המחשבה והתחושה, שזה הוא העולם האמיתי וזו היא ההתרחשות והמציאות האמיתית של חיינו. כך, נשכחת מעמנו התכלית והמהות העיקרית של הבריאה. העוצמה, הכמות והאורות שנחשפים כל העת אל מול עינינו, מסיחים את ליבנו ממטרת האמת של העולם. רוב המהומה וההמולה, לא מאפשרים לנו אפילו מחשבת רגע של התבוננות.

כדי להתמודד עם הסחת דעת זו, של העולם הבוהק והנוצץ, יש לנו ללכת הליכה קרובה להקב"ה. וזאת בעזרת מחשבה מה נדרש מעמנו ולצורך מי, כיצד מתחברים כעת מעשינו עם רצון ה'. במה יכולים אנו להתקרב כרגע לבורא העולם ולמצופה מאיתנו.

ההבנה הפשוטה, שיש לנו לעשות מאמץ כדי לעמוד בביצוע התכנית המיועדת לנו משמיים, להשקיע את מירב האנרגיה בנושאים הנחוצים באמת - מחשבות אלה מביאות את האדם להגיע לייעודו האמיתי.

אף גם זאת: אם רוצה הנך להיות מרוצה ונהנה במהלך חיך - כאן בעולם הזה - אזי לך עם ההרהורים והמחשבות הללו. אלו יביאו לך ברכה, אושר וסיפוק בכל אשר תפנה.

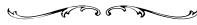

תכלית החיים¹

למרן הרב יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל - הרב מבריסק - בא אליו בנו ובפיו שאלה: הוא קנה דירה ולפי מצב המשקוף אינו יודע איך לקבוע בו את המזוזה שתהיה כפי ההלכה. ענה לו אביו: אנחנו לא מתחילים מהדירה ומהמשקוף, ולאחר מכן שואלים כיצד לקבוע את המזוזה. אנחנו צריכים להתחיל אחרת, שהרי מטרתנו בעולם היא לא לבנות דירה אלא לקיים

מצוות ובתוכן מצוות מזוזה, לכך, תחילה לכל ישנה המטרה לקבוע מזוזה. כדי לקיים את מצוות המזוזה במקום הראוי, לפי צורך זה בונים את הדירה והמשקוף. בונים את המשקוף בצורה כזו שנוכל לקבוע בו את המזוזה לפי ההלכה והמצווה.

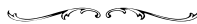
בסיפור זה ראינו את המבט האמיתי והתורני על החיים ועל תכליתם.

יש לו לאדם קביעות של לימוד תורה. אם רוצה הוא לנהוג כפי שמצופה מהאדם היהודי שחי חיי תורה, צריך הוא לפנות את השעה הזו של קביעות התורה מכל עניינים אחרים. סדר היום שלו חייב להתנהל ע"פ הדבר החשוב ביותר בשעות היום - שעות של לימוד התורה. את כל עיסוקיו במשך היום, צריך הוא לבצע ע"פ הזמן המיועד ללימוד התורה. לוודא שלא להפריע לאותן שעות חשובות, אשר אין להזיזם לצורך דברים אחרים, ודאי לא לצורך עיסוקים שפחות חשובים הם בחייו של האיש היהודי.

אם אדם פועל בצורה שונה - חי את חייו השוטפים, וכשהוא מתפנה מעיסוקים אחרים או אז יעסוק בתורה, כאשר מהלך החיים מרשה לו אז ישמור את קביעות השעות המיועדות ללימוד. דרך חיים זו, הרי היא נותנת את הבכורה לעיסוקי העולם. הנושא הוא מאוד משמעותי - האם חייו מתנהלים ע"פ סדר יום שכולו מתוכנן לצורך חיי התורה והמצוות שלו. או שמא הוא חי את חייו הרגילים, ואלו הם המכתיבים את סדר היום שלו, באם מסתדר לו אזי הוא מתפנה גם לעניינים הרוחניים.

זו צורת חיים שונה לחלוטין וההבדל ביניהם הוא כרחוק שמים מארץ, כרחוק חיים רוחניים מחיים גשמיים. ההבדל הגדול בין קבלת עול מלכות שמים וכפיפות כלפי מעלה במהלך החיים, לבין ניהול חייו לפי הבנתו וצרכיו, כשמנהל את חייו ע"פ דרך שבוחר **הוא** לעצמו, ואת סדרי העדיפויות במשך היום הוא זה אשר קובע.

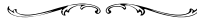
עוד נקודה בנושא חשוב זה: יש לי לברר עם עצמי האם עיקר יומי מופנה לעניינים רוחניים, או שמא אני מקדיש זמן רב מידי עבור ידיעות וחדשות מהעולם הגדול, בעולם היהודי ובדיעות וסיפורים על הנעשה בקהילה שלי. איפה מופנה עיקר יומי, עיקר מגמתי והתעניינותי, מה מסקרן אותי במשך היום ובמה אני נהנה לעסוק.

האם העיסוקים הרוחניים שלי במשך היום - תורה, מצוות, מעשים טובים וחסד - הם החוויות והסיפוק שלי במשך היום. או אולי, ח"ו, אלו הם דברים שמתווספים לאשר אני עושה במשך יומי, יש לי סיפוקים אחרים, לא פחות מעניינים. כל אלו נותנים לנו אינדיקציה למקומנו ומעמדנו הרוחני בעולם גשמי זה, איפה עיקר מאווינו והשתוקקותנו. כך גם מצאנו בספר דברים פרק י"ג פסוק ה': "אחרי ה' אלוקיכם תֵּלְכוּ ואותו תִּירָאוּ, ואת מצוותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואתו תעבדו **וּבּו תִּדְבְּקוּ**". ומוסיף ה"ספורנו" מלים קצרות: "שיהיה **תכלית כל פעולתכם**, לעשות רצונו". ע"כ.

כפי שאמרנו, אומר הספורנו שלא מספיק שעושים רצון הקב"ה, אלא נצטוונו שיהיה תכלית כל פעולותינו לעבודת ה', זהו העיקר וזהו התכלית של החיים, ולא דבר אחר כל שהוא. אף מצינו בדברים י"א, כ"ב: "לאהבה את ה' אלוקיכם, ללכת בכל דרכיו **ולדבקה בו**", ומסביר הרמב"ן: ומה שאמר יהושע "כי אם בה' אלוקיכם תדבקו **כאשר עשיתם עד היום הזה**", כי בהיותם במדבר וענן ה' עליהם, והמן יורד מן השמים, והשליח עולה, והבאר לפנייהם תמיד וכל מעשיהם בידי שמים בדברים ניסיים - הנה מחשבתם ומעשיהם עם השם תמיד. ולכן יזהירו יהושע שגם עתה בארץ, בהסתלק מהם המעשים הנפלאים ההם, תהיה מחשבתם בהם תמיד **לדבקה בשם הנכבד והנורא** ולא תיפרד כוונתם מן השם. ע"כ.

אומר הרמב"ן, שבעת שסובבים את האדם ניסים שלא כדרך הטבע, הרי קל יותר שכל המחשבות והכוונות יהיו מכוונות כלפי הקב"ה. אך כאשר העולם מתנהל באופן טבעי וגשמי, אינו דבק אז כ"כ בהקב"ה, כפי שאומר הרמב"ן, שהרי אינו רואה בכל יום מעשים נפלאים, אלא רואה לנגד עיניו

מעשי אדם ותחבולותיו. יש לו לאדם הנלבב להתעלות מעל עצמו וגשמיותו, אף להתאמץ, כדי להיות דבק בשם הנכבד והנורא.

אמנם, ברור הדבר שאין נדרש שיהיה מיד דבק בבורא בכל מחשבותיו ומעשיו. אין צורך להיות מיד ב-100% של דבקות ושכל כוונותיו יהיו לשם שמים. אך ודאי שמצופה מעמנו להתקדם בנושא זה, לעבוד ולהשתדל שחיינו יהיו לתכלית הנרצית וזה הדבר שיוליך וינחה אותנו במשך היום. גם אם אנו ברמת 30%, נדרש מעמנו להשתפר ולנסות להגיע ל-40%, וכן הלאה. תמיד לחיות מתוך מגמה להוסיף במחשבת האלוקים ולכוון את מחשבותיו שיהיו לשם שמים, להרגיש במשך היום שתכלית חיינו היא הדבקות בה' וללכת בכל דרכיו, שזהו עיקר חיינו.

צריכים אנו לוודא שאנחנו נמצאים במקום טוב בייעוד ובתכלית החיים שלנו, האם אנו בדרך הנכונה אותה ייעד לנו הקב"ה. האם הפרוזדור מנוהל כהלכה וממילא גם המטרה האמיתית של החיים, להיכנס מוכן ומזומן לטרקלין המצפה לנו. שלא, ח"ו, נשקע מדי בתוך הבוץ המזמן לנו העולם הזה, אשר קורץ לנו מכל פינה והרוצה לתת לנו סיפוק מהדברים הנוצצים והזהורים שלו. אסור להשכיח מלבנו את המטרה בשבילה באנו לעולם. עולם שאם ננצלו כראוי אפשר לעשות בו דברים נפלאים ולקבל בעדם שכר נפלא.

דאגת היהודי - לפנימיותו, היווני - לחיצוניותו

ב"איכה רבה", פתיחתא סימן י"ז, מספרים חז"ל על הדרך בה התנהלה הצגה בתיאטרון היווני. הנושא היה לעג על היהודי, מנהגיו ומעשיו. כך מסופר שם:

ר' אבהו פתח - "שיחו בי יושבי שער", אלו אומות העולם שהם יושבים בבתי תיאטראות ובבתי קירקסאות. ומאחר שהם יושבים ואוכלים ושותים